

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

<i>Előfizetési díj:</i>		A társulat minden rendű tagjai	A lap szellemi részét illető cikkek a szer-
Égész évre	4 frt.	a lapot tagdíjaikért kapják.	ke z öségnek, az előfizetési pénzek a pénz
Félévre	2 -	---	tárnoki —, az esetleges reklamációk pedig a
Negyedévre	1 -	Kéziratokat nem adunk vissza.	kiadóhivatalnak küldendők.

Szent István napján.

A vitézek kardja és a törvényhozó bölcsesége azon két fontos tényező, mely a haza megszerzése és megvédése körül s az államélet megalakulásánál a legfontosabb szerepet játszik. Mindkettőt látjuk nyilvánulni az első apostoli magyar király személyében, ki mikor kellett személyesen állott ki a sikra s kezében karddal szerzett szavainak tekintélyt, intézkedéseinek súlyt. Midőn a béke napjai elkövetkeztek, a bölcs törvényhozó nyilvánul és lép előtérbe s kilenc hosszú száz év történelme igazolja, hogy az alkotmány, melylyel népét felruházta, szilárd alapon állott, s képes volt a nemzetet a virágzás és jólét magas fokának elérésére képezni.

Hazánk történelmének lapjai mutatják, hogy azóta is gyakran volt szükséges a kard, nem maradhatott soká hűvelvényben s a hősök kora tünteti fel, hogy a lelkesült maroknyi csapatok mily esodát képesek művelni. A kelet műveletlen vad esordái ép oly erősen vették igénybe a híressé vált magyar vitézséget, mint nyugot hatalmas és képzett haderői.

De szükség volt a törvényhozó bölcsességére is, s ennek üdvös működése nem kevésbé hatott közre a haza megtartásának fontos feladatában.

A szent királyok törvényei, a Nagy Lajosok és Hunyadi Mátyások intézményei fejlesztik, erősítik és biztosítják azon gyönyörű épületet, mely magyar alkotmány név alatt Európa bámulatát s rosszul titkolt irigységét oly sokszor kelté fel.

Mélyen átértzett hálával gondolhatunk rájuk s emléküek élni fog az utódok keblében, míg csak magyar szív dobog, míg a három hegytövében, a négy folyó mentén magyar ajkáról száll az ima és ének a nemzetek nagy Királyához.

Dicső emlékü legelső királyunknál szerencsésen látjuk egyesülve az élétszentséget, a hősi vitézséget

és a törvényhozó bölcsességét. Ugy külső, mint belső ellelességgel szemben gyakran kellett kiállania, megvédeni a haza határát, kardra támaszkodva állítani helyre a rendet és a belső békét. Nyugat és kelet egyformán volt szemtauíja hősiességének, a németek és a keleti vad népek egytormán érzék karjának erejét. Az utókor szemében igazi nagy alakká törvényhozói bölcs intézkedései teszik.

Ezek biztosítanak halhatatlanságot emlékének, ezért zeng szíviünkben a hálaérzet hurja, ha emliteni halljuk. Az a mély belátás, a mely nyilvánul akkor, midőn összes intézményei alapjául a kereszténységet választá, az a soha nem lankadó igaz vallásosságból fakadó mély buzgalom, mely jellemzi minden lépését, mutatják a nagy férfi igazi nagyságának jellemző vonásait.

Az apostoli buzgóság, mely hithirdetői tevékenységét áthatja, jóval felülmúlja mindazok buzgalmát, kik népeiket a keresztény vallásra ténték át. Nem látjuk nála N. Károly erőszakoskodását és kegyetlenségeit, s ha vérző szívvel kardot is ránt, a szeretet sugárzik át a legyőzöttel szemben is. A haza nagy fiának, az egyház szentjének tiszteli őt, s a hazaszeretet és vallásos buzgóság együttes érzelmei keli hogy áthassanak minden magyar keblét, ha igazán és ő hozzá méltón akarják megilni emlékéit.

Élete szolgáljon például mindnyájunk előtt; a haza nevét ne csak ajkunk hangoztassa, hanem szíviünk is teljesen érezze át. Alapuljon ez érzelem igazi lelkes meggyőződéstől áthatott vallásosságon, mert e nélkül üres fogalom, haszontalan fecsegés a hazaszeretet. Ez lehet csak az igaz gyökere e szép virágnak s e nélkül a legnagyobb gondozás is eredménytelen fáradozásnak és hiú erőlködésnek bizonyul. Méltán jut esziünkbe, a költő mondása, hogy gyökér nélkül a virágnál a napsugár csak hervadását, az öntözés csak rothadását mozditja elő.

Nincs szükségünk érzelmeinket piacra vinni, ne csináljunk belőle tőkét, s ne igyekezzünk hiú piperkőcök módjára díszítő sallangokul és cifraságul használni azt. Ha valaki komolyan tanulmányozza hazánk történetét, átlátja, hogy szent István birodalmát mindig a vallásosság, a kat. egyházhoz való ragaszkodás jellemezte, és gyakran ez is mentette meg, s ha nem ütjük is dobra, nem kiabáljuk is untalan, hogy mily nagy hazafiak vagyunk, azért a legderekabb polgárokat, a legáldozatkészebb hazafiakat mindig a kat. egyház szolgáltatta a hazában.

Ez a vallásossággal egybeforrt hazafiasság lesz jövőre is legbiztosabb támasza és segítsége, s míg ez bennünk és köztünk él, hazánk sorsán és jövőjén aggódni nincs okunk. —s.

Aldott legyen még a pora is.

(Földes J. barátom emlékének szentelve.)

24 éve lesz nemsokára, hogy Csikmegye egyik kedves regényes falujában tanítói állást nyertem. „No itt lesz tenni valója! — hallottam itt is, ott is, — mert bizony „Csikországában“ nagyon is gyenge lábón állanak a népevelési viszonyok.“ — A közvetlen tapasztalat másról győzött meg. Mondhatom, hogy már egy negyed századdal ezelőtt is Csikmegyében oly értelmes, szakképzett s amifő: egy oly lelkes tanítói kar állott a népevelés élén, a mely becsületére válhatott volna akkori időben, bármely kulturális tekintetben előbbre haladottnak kürtölt megyének is.

Ily kedvező körülmények között, lelkes, jó kartársaktól támogatva, mi természetesebb, hogy hova-tovább fokozódott bennem a lelkesedés ama pályá iránt, a melyről 24 évi működésem után is azt mondom, hogy nincs annál szebb a föld kerekén.

Különösen a tanítói gyűlések voltak azok, a melyek ébren tartották bennünk a lelkesedést pályánk iránt; a melyek fölélesztették szívünkben a szeretetet, mely nélkül a pályá teher s mely nélkül sikerről szó sem lehet.

Tapasztaltabb tanítóknak gyakorlati tanításai, paedagogiai értekezései nyomán itt bővítettük ki a tanítóképzőkben nyert nagyon is hiányos ismereteinket. E gyűléseken sajátítottuk el azt a gyakorlati készséget, azt a paedagogiai tapintatot, a mely nélkül a legodaadóbb munkásságunk is sikertelen maradt volna.

E tanítói gyűlések egyikén ismerkedtem meg Földes Józseffel, a csiksomlyói kántortanítóképző lelkes tanárával.

Beteges kinézésű, vézna, kis ember volt. Talán már akkor dúlt benne a kór, a mely drága életét sirba vitte. Gyűléseinken megjelenve, szerényen húzta meg magát egyik szögletben. Megvárta, míg egy s más paedagogiai kérdéstről

miódanynian elmondottuk nézetienket. A végén ő vette át a szót. Öröm volt hallgatni a kis embert. Mély tudása, a melylyel a paedagógia egyes kérdéseit boncolgatta, a lelkesedés, a mely a tanítóból lett képezdei tanár egész valóján visszatükröződött: a tapintat, a melylyel az ellenzéteket kiegyenlítően törekedett: — mintaképpül állították elének s boldogoknak éreztük magunkat, hogy Isten egy ily kiváló paedagógust, szeretve tisztelt kartársat, talpig jó szívű becsületes embert állított e megye népevelésügyének élére.

A bizalom, a szeretet, a melylyel Földes J., a tanár, irányunkban viseltetett, — nemsokára megteremtette bennünk kivétel nélkül a testületi szellemet, a mely aztán Csikmegye népevelésügyi viszonyaiban oly áldásos gyümölcsöket termelt. Megteremtette bennünk a bizalmat, a szeretetet, a melynek jótékony erejét ott éreztük még magánéletünk különböző viszonyaiban is: a esüggedés napjaiban fölemelve.

Vezértünk, Földes József, az erők tömörülésétől, az egyirányu, a tervszerű munkásságtól várta a népevelés szent ügyéért rajongó lelke legnemesebb vágyainak megvalósulását. A szélszórtaan működő tanítói körök egyesítése egy „Csikmegyei általános kat. tanítóegyesület“-be: ez volt a célja. Felsőbb helyen örömmel erősítették meg az általa kidolgozott egyesület alapszabályait, mert bizonyosak voltak a felől, hogy ily egyesület Csikmegye kat. tanügyét mihamarább a virágzás magas fokára emeli.

Valóságos örömnépünk volt az, midőn a közgyűléseken megjelentünk. Itt számoltak be az egyes fiók-körök évi munkásságaikról. Itt olvastattak föl a pályamunkák. Dolgoztunk mindannyian: lelkesedéssel, ösztönt a munkásságra lelkes vezértől bátorításból, önfeláldozó munkásságából merítettünk.

Mondhatom, hogy abban az öt pályadíjban, a melyet esikmegyei tanítóskodásom alatt a közgyűléseken nyertem, az érdem első sorban is a Földes Józsefé. Az ő ösztönzése, lelkesedése képezte törekvéseimnek rugóját; képezte azt a forrást, a melyből soha nem laukadó lelkesedést, hovatovább fokozódó szeretetet merítettem ama pályán, melynek munkásáról, Aranyházú Szent János azt mondja: „Minden festésnél, minden szobrászatnál, minden művésznél nagyobbra becsülöm azt, a ki a lelkek képzéséhez ért.“ Ama pályán a melynek hívatott munkása: „Ist-nek anuktatása a lelkek teremtésében“.

Nem fejtetem én azokat a szép sikereket, a melyeket a Földes József nagy lelkéből táplálkozó esikmegyei ált. r. kat. tanítóegyesület a megye népevelése terén aratott. Adjon számot majdan arról Csikmegye nevelésügyi története. Tény az, hogy Földes Józseffel a kat. tanügynek egyik lánglelkű apostola, önfeláldozó munkása hunyt el.

Mindörökké áldjuk emlékedet korán elhunyt kartársunk, jó barátunk! Onkéntelenül merül föl aggodó lelkünkben a kérdés: ha vajjon akad-e egy hamarjában ember, a ki helyedet méltóan betölthetné? . . .

Tapasztalat az élet legnagyobb tanítómestere. Tapasztalataid bő tárháza nyitva állott előttünk, ismereteket, erőt, lelkesedést merítve szép hivatásunk buzgó betöltéséhez. A mag, melyet szívünkbe hintettél termékeny talajra talált. Erezzük annak áldásait.

Te voltál a szive-lelke a csiksomlyói kántortanítóképzőknek. Te vésted a kántortanítói pályára készülő ifjúság szí-

vébe, hogy csak a valódi keresztény szellemtől áthatott tanítói működésen van Istennek áldása.

Nekünk is, kik már akkor, 24 évvel ezelőtt, kilépünk a küzdőterre, te voltál útmutatónk, tanácsadónk. Velünk éreztl örömlünkben, bánatunkban. Szíved, lelked teljesen a miénk volt. Mídon már, hasonló állású emberek talán kicsinyléssel tekintettek a tanítói emberre, talán jobban érezték magukat a társadalom magasabb rétegeiben, mint a szegény tanítók körében, te közénk siettél; még családi örömeidet is kizárólag velünk osztottad meg.

Virágot bintünk drága sírhatódra. Könyveinkkel áztatjuk azt. A sirkeresztedre szálló kis fölmile bánatos dalába vegyül a mi vérző szívünk sobajtása. Te nem haltál meg drága jó kartárs. Szellemed él közöttünk. Emlékedet tüen őrizi a szívünk mélyéből fakadó kartársi szeretet.

Spaller József.

I R O D A L O M.

Az erd. r. k. státus középiskolái.

A *gyulafehérvári r. k. főgymnasiumban* jelenleg 15 tanár volt alkalmazva az igazgatóval együtt; ezekből 1 bejáró tanár, 1 pedig az egész éven szabadságon volt. A tanári karban az a változás történt az 1896-7. elején, hogy Nagy Géza az intézettől megválván, helyét a főhatóság Korbuly Emillel töltötte be. Az iskolai év folyamán úgy a tanárok, mint a tanulók egészségi állapota kielégítő volt, ezért azután a tanítás menetében semmi fennakadás nem történt.

Az intézet állapotának megvizsgálása végett Kunecz Elek kir. főigazgató novemberben végezte hivatalos látogatását, kivülé az iskolát Pál István igazgatótanácsai előadó Imets F. Jákó püspöki biztos és Török Antal világi gondviselő is meglátogatták. Valóban szüksége is van az iskolának a feljebb nevezett urak hivatalos és magán érdeklődésére és buzgó támogatására, hogy végre-valahára új helyiségekhez jusson, mivel a mostani szűk és sötét helyiségek egy részét az egészségügy szempontjából be kellene tiltani. Az Ertesítő ebben az ügyben hoz némi örömdetes hírt, hogy t. i. a vall. és okt. miniszterium Alprá Ignác műépítőt megbízta a végleges tervek elkészítésével; tartunk azonban attól, hogy a r. k. státusnak ismeretes pénztelensége miatt az építkezés még évek során elmarad. Így azután a többek között a tornatanítás télen egészen szűnetel, mivel téli tornahelyiség nincsen; hogy az ideoi esős tavaszon a szabadban hányszor lehetett órát tartani, megmódhatják a meteorológusok.

A tanulók szellemi látókörének tágítására szolgál a vándoregyesület, melynek tagjai azonban a mult tanévben kiradulást nem tettek. Ugyanerre a célra szolgál az önképzőkör is. Az ifjuság szegényebb részének anyagi támogatására szolgálnak 1.) a segítő-egyesület, mely 3771 frt. tőkájének kamatjából 150 frtot osztott szét 18 szegényebb tanuló között; 2.) a zene-alap; melyből időmultával telészes szegény tanuló helyett a zene-tagítás díja fog fizettetni; 3.) az ezredéves jutalmi alap (795 frt.) melynek kamatját a legjobb jeles érettségis nyeri; ezen kívül a szorgalmasabb tanulók évenként mintegy 115 frtnyi jutalmat kapnak. Káptalani és

másféle ösztöndíjas 19 volt kik összesen 1077 frt segítségben részesültek. A finovelő intézetben 21 alapítványos nyert ellátást A főtanbőség 13 tanulót tandíj fizetése alul egészen, 16-ot pedig félig felmentett. E szerint a szorgalmasabb tanulók itt is elég támogatásban részesülnek.

Az intézet ifjusága három iskolai ünnepet rendezett ú. m. Sz. Imre herceg emléknappján okt. 6-án, (öaképzőköri gyűlés alakjában zártkörűleg) márc. 15-én; ezeken kívül egy hangversénnyel összekötött táncestélyt is tartottak a zenealapjávára.

Tanév elején az intézetbe 280 tanuló iratkozott be, év végéig 259 maradt. Az előhaladás szerint jeles 7-20%, jó 19-20%, elégséges 42-50% egy %, tárgyból elégt. 13-10%, kettőből 4-30%, több tárgyból 13-20%. A bukottak száma (30-60%), e szerint az országos átlagot valamivel meghaladja, de figyelembe kell venni azt is, hogy főleg az alsó osztályok tanulóinak tekintélyes része nem magyar ajkú (67 tanuló az egész gymnasiumban), „sőt — az Ertesítő szerint — vannak neháyan, kik belépésük idejében alig tudnak valamit magyarul.“ Azt sem lehet elfelejteni, hogy az iskola gyaroló elhelyezése miatt, sok mindenben fogyatkozás esik és kivált a természettudományi előadásokat kellőleg kísérletekkel sem lehet megvilágítani. A természettannak és természetrajznak minden tanára tudja, mit jelent ez!

A tanuló ifjuság viselkedése általában kedvező volt, csupán két esetben fordult elő súlyosabb természetű fegyelmi ügy.

Végre meg kell említenünk a gyulafeh. gymnasium életéből egy nevezetes mozzanatot, t. i. az intézetnek állami segítségben részesítését, melyről az Ertesítő külön fejezet alatt emlékezik meg és közli az állammal kötött szerződést. Ez a többi gymnasiumok tanáraiban is élesztheti a bosszú életli reményt, hogy bárha lassan is, mégis mozog a föld! Hiszszük és reméljük, hogy ha végrevalahára az anyagiak úgy a státus intézeteinek életében, mint a tanári személyzetben is megszűnnek nyomasztóknak lenni, a szellemiek is mindenütt kellő lépést tartanak az anyagi fejlődéssel.

A *kézdíjárás-hely-kantai r. k. négyosztályú gymnasium* Ertesítőjét Hassák Vidor igazgató tette közzé. Az Ertesítő első lapjait a Sz. Imre-ünnepen tartott felolvasás és költemény foglalják el.

A tanári kar 6 tagból állott; közülök 5 rendes tanár, 1 helyettes. Ezeken kívül működött az iskolánál két világi tanító is, egyik a tornát, a másik az éneket tanította.

Elischer József nagyszabeni tanker. főigazgató hivatalos látogatását febr. 15-16. napjain végezte. Az Ertesítő szerint (56. l.) az állapotokhoz képest minden tekintetben való teljes meglegedését nyilatvánította.

A szertárak közül kivált a tanári könyvtár gyarapodott. Különösen feltűnő az ajándékozás útján nyert könyvek száma; így a kézdíjárás körjegyzői kar Jókai Mór összes műveinek diszkiadásával ajándékozta meg a tanári könyvtárt, hasonlólag egész sor könyvet ajándékoztak mások is. Egyebütt is követhetnek e szép példát! A szerzemények között előfordul az Arany Biblia is; ily drága könyvek beszerzése azonban fényűzés szerény eszközökkel működő intézet részéről.

Az iskolához több kisebb alapítvány van téve. Így a Tisza Lajos gróf-féle (kamatja 50 frt), a Bálint László ala-

pítvány 50 frtja, a Hankó László emlékére tett 74 frtos és a Fejér Lukács emlékére tett 100 frtos jutalmi alapok. A finövelő intézetben 21 alapítványos tanuló nyert ellátást. (Igen helyes volt, hogy az igazgatóság a finövelő intézetről részletesebb értesítést tett közzé, mivel az erd. r. k. finövelők iránt az ország távolabbi vidékein is kezdenek érdeklődni is ezekből az adatokból az érdeklődők tájékozást nyerhetnek.) Osztóndíjakban és mindennemű jutalmakban 138 frt osztatott ki a jobb tanulók között. A múlt iskolai évben a gymnasium 200 éves fennállásának emlékére egy „segély-könyvtár” alapját vette meg a tanári kar.

A kézdivásárhelyi gymnasium tanulóinak száma év végén 139 volt. Ezekből jeles 10,8%, jó 22,3%, elégséges 52,5, egy tárgyból elégt. 3,6%, kettőből 2,2%, többől 7,9%. A tanulók viselete kielégítő volt; súlyosabb természetű fejelemi eljárás egyáltalában elő sem fordult.

A kolozsvári r. k. gymnasium Ertesítőjét Hám Sándor dr. igazgató szerkesztette. Az Ertesítőbe Erdélyi Károly dr. írt értekezést „A spanyol auto sacramental” címmel.

Az intézetnél 13 rendes, 1 helyettes, 3 gyakorló tanár, az egészségtan előadására 1 orvos-doktor és 1 tornatanító működtek. A tanárok egyike az egész éven át betegeskedett, óráit helyettesítésre osztották be. Ellenben az ifjúság egészségi állapota megfelelő volt. Szemvizsgálatot kétszer tartottak.

A tanker. főigazgató az intézetet jan 25 febr. 1. látogatta meg — az erd. r. k. státus képviselőjében Pál István előadó szintén megtette hivatalos látogatását.

Az ifjúság egyesületei körül (önképzőkör, daltársulat, segélyző-egyesület) kivált az önképzőkör működött nagy szorgalommal; ebben háromszor hirdettek pályázatot, kétszer értekezésekre, egyszer szavallásra. Az önképzőkör több ünnepet rendezett, így okt. 6-án, Sz. Imre emléknapián, Vörösmarty születésének évfordulóján, márc. 15-én, márc. 18-án (az igazgató nevenapiján.) Kirándulást csak IV. oszt. tanulók tettek; a más természetrajzi kirándulások a kedvezőtlen időjárás miatt nem lehetett megtartani. Az értesítőben nem lehetett nyomát látnom, hogy az intézet tanulói a kerületi tornaversenyben részt vettek volna.

A tanulók közül hatnak volt osztóndija 720 frt. összegben; a két finövelő intézetben 54 alapítványos, 12 servitor nyert ellátást. 26 ifjúnak a tandíj egészen, 20-nak félig el volt engedve. Jutalmi könyvekre 60 forintot fordítottak. Székely Miklós gyógyszerész 1000 koronás alapítványt tett annak emlékére, hogy fia nyolc évig volt az iskola növendéke. Ez is kivételes jótékonykodás és hála!

Az értesítő statisztikai táblázatai szerint az iskolának 462 tanulója volt. Az első osztály két. (A és B.) csoportra oszlott, minthogy ebbe 114 tanuló iratkozott be. Ev végeig a beiratottakból 416 maradt. A tanulókból 6,3% jeles, 12,5% jó, 55,0% elégs. 7,7% egy tárgyból elégt. 4,8% kettőből, 12,7% többől. — Az érettségi vizsgálaton 32 tanulóból 28 felelt meg a követelményeknek, 3 tanulóknak javítania kell, egy végleg elutasítottat.

A tanulók magaviselete az Ertesítő szerint általában szabályszerű volt. Súlyosabb fejelemi eljárás alá 3 tanuló esett.

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

Kápolna szentelés Göde-Mesterházán.

Rég táplált óhaja valósult meg Göde-Mesterháza háromszáz kat. bivenek f. év aug. 8-án, a mikor újonnan épült kápolnájának küszöbét átlépte, lelkesült örömeinek a zsolttár ezen ünnepélyes szavaiban adva kifejezést: „vigadok, mikor azt mondják nekem: az Úr templomába megyünk.”

Göde-Mesterháza, Oláh-Toplicának filiája lévén, attól mintegy tíz kilométer távolságban fekszik, szétszórtan a rengeteg erdők és sziklatömegek által körülrárt völgyben, melyet a Maros lassan folyó habjai szelnek át. Lakossága vegyesen magyar és román ajkú, egyszerű, szegény, de munkás és vallásos lelkű emberek, kik lelkiszükségüket eddig az anyaegyházról való nagy távolság miatt vagy éppen nem — vagy éppen időnkint egy szűk iskolateremben rőtönözött oltárnál tartott istentisztelettel és oktatással elégíthették ki csak. Az iskola azonban, mely pajzán gyermekek pajkos tréfáinak színhelye igen gyakran, sem alkalmasnak, sem elégségesnek nem bizonyult arra, hogy istentisztelet színhelye és a szép számban összegyűlt buzgó híveknek imaháza legyen. Mulhatlanul azücsög volt tehát egy kis templomra, mely csakugyan Zonda Vince plebános úr buzgó fáradozására, az erd. kat. Státus által adott, tetemesebb összeg, méltóságos gróf Majláth Gusztáv püspök úr által útalt segély — az oláh-toplicai gazdag Urmaneci család gyűjtése és adakozása — és az anyaegyház áldozatkészsége folytán 1897. aug. 8-ig teljesen el is készült.

Az így épült és csinosan berendezett kápolnát aug. 8-án Ferenczi Károly esperes úr püspöki megbízásból benediceálta.

A felszentelési szertartás három pap segédleite mellett, mozsárgyűk dörgése közt vette kezdetét. A szomszéd vidékről összegyűlt nép lelkes részvéte, ie különösen a községbeliek arcáról lesugárzó öröm és ünnepélyes hangulat, láthatólag bizonyította: mily nagy jótétemény volt e vidék híveinek egy Isten háza, hol lelkének vizsagt és tápot méríthet örök mindíg. Ez ünnepi hangulatot még növelte a felszentelés megható szertartása, melyet az esperes úr lelkes beszéde követett, oktatva a híveket a templom mivótáról és buzdítva azon szent Szív iránti hódolatára, melynek tiszteletére az új kápolna benediceáltatott a jelen alkalommal.

Ezt követte az ünnepi szt. mise, melyet szintén az esperes úr végzett; mise alatt a szent énekeket maga a nép énekelte: egyszerű de mély vallásos lelkéből fakadó fobásai közé oly fenségesen vegyűt a mozsárgyűknak a közel elterjedő hatalmas erdőkben és a sziklák ormain viszhangozó dörjeje, mintha a nagy természet is ünnepelt volna az Isten tiszteletére emelt új lak felszentelési ünnepén.

Sajnos, hogy a kápolnának tornya meg harangchórusa orgona nélkül áll, van remény azonban, hogy az anyagyház leányának e szükségén is segíteni fog Zonda Vince plebános úr és a kitűnő kat. Urmaneci-család áldozatkész tagjainak buzgó törekvése nyújt garanciát arra, hogy a Jézus szt. Szívének tiszteletére épített új kápolna, ne csak az oltáron álló díszes szt. Szív-szoborral, hanem legalább egy kis harmoniummal és haranggal is birjon.

Mise után a plebános úr ebédet adott, melyél az esperes úr egyik toasztjában elismerve a plebános eddigi törekvését, őt arra buzdította, hogy Oláh-Toplica másik filiájának is emeljen egy kápolnát a közel jövőben.

Adja Isten, hogy ez óhaj is megvalósuljon nemsokára!

Egy jelen volt.

A nagyszebeni sz. Orsolya-rendi zárda leány-nevelő- és tanintézetének programja.

(Bemlakás)

Az intézet feladata,

hogy a rábizott növendékek neveltetését vállas-erkücsi szel-
lemben eszközölje és azokat lehetőleg minden oldalú és élet-
bevágó műveltségben részesítse.

Az intézet felvétele és belfelszerelése.

Az intézet a „Felső-városban, sarkantyú-utca 46. sz.”
alatt terül el tágas kerttel, hol a növendékek az időjáráshoz
alkalmazottan szünőrákat tölthetnek, hogy a testi erősbövedésre
szükséges üde levegőt élvezzék és játékban leljenek szórako-
zást. Nyáron át a növendékek a kertben levő, jól berende-
zett fürdőt használhatják.

Az intézet tan- és hálószobái világosak, tágosak és szel-
lősek és kitértített céljoknak megfelelőek.

Ezekon kívül fölemlítendők még a csinosan felszerelt
természettani szertár és a templom, mely összeköttetésben van
az intézettel.

A tanfolyam

8 osztályból áll. Az első hat évfolyam rendes tárgyai: hit-
tan, magyar és német olvasás, magyar és német nyelvtan,
magyar és német írásbeli gyakorlatok, magyar és német
szépírási, egyetemes és hazai történet és földrajz, hazai al-
kotmány-, szám- és mértan, természetrajz és természettan,
rajz és ének.

A következő két évtolyamban a fennmirelt tantárgyak
bővebben és kiegészítőleg adatként elő, melyekhez még járul:
magyar és német irodalom-történet, könyvvitel, egészség- és
háztartástan.

Oktatást nyernek továbbá a növendékek mindennemű
szükséges és hasznos női kézimunkákban is, melyeknél a
növendékeknek takarékoság- és pontosságára való szoktatás
szem előtt tartatik. Fényűzési cikkek csak azon esetben
készíttetnek, ha a szülők ezt határozottan kívánják és a
növendék a törvényszabta tantervben a női kézi munkára
vonatkozó követelményeknek már megfelelt.

Mint rendkívüli tantárgyak szerepelnek: a francia és
angol nyelv, festészet és zongora.

Az oktatási nyelv

részint magyar, részint német. A francia- és angolban előre-
haladotabbak ezen nyelveken nyerik az e tekintetbeni ok-
tatást.

Fölvételi feltételek.

1. Elélmény, lakás, szolgálat, világítás és fűtés fejében
az első, második és harmadik osztályos növendékek fizetnek
havi 14 frtot;

a negyedik és hatodik osztálybeliek havi 16 frtot;
a hetedik és nyolcadik (illetőleg I-ső és II-ik

felső leányiskolai) osztályosok . . . . . „ 18 „

2. Mind a 8 évfolyam növendékei tandíjt fizetnek
havi 1 frtot.

3. A francia vagy angol nyelv . . . . . „ 2 „

4. A zongora-oktatásért . . . . . „ 3 „

5. A tehérnemű mosásért . . . . . „ 1 „

A fennebbi fizetések előleges havi részletekben teljesi-
tendők.

6. A lábbeli javításáért és az egyenkalapért kívánatos
volna, előre 10 frtot letenni.

7. Az intézetbe való belépésre kitértített határidő, mely
augusztus 29., 30. és 31-ik napjára esik, szigorúan megtartan-
dó; azonban új növendékek évközben is felvételtnek, ha a
helyviszonyok megegednek. A zárvizsgálatok június végéig
tartanak.

8. Az újonc-növendék keresztlevele, beöltési és utolsó
iskolabizonyítványa mindjárt annak belépésekor bemutatandó,
ugyszintén írtteles orvosi bizonyítvány egészségi álla-
poráról. Újoncnövendékek előismeretek fokozata szerint osztá-
lyoztatnak.

9. A növendékek szülei és rokonai; látogatását min-
denkor elfogadhatják; mégis célszerűbbnek véljük, ha azok
vasár- és ünnepnapokra halasztatnak.

10. Ha a látogatás huzamosabb ideig tart, megenged-
tetik ugyan a növendékeknek, hogy nappal az illetők társa-
tágban időzzenek, de az éj az intézetben töltendő.

11. A növendék betegségéről a szülők azonnal értesít-
tetnek.

12. A szülők gyermekeik előmenetele- és magavisele-
téről havonként értesíttetnek.

Jegyzet. Az intézetbe csak római és görög-kat. növen-
dékek fogadtatnak be.

Fölszerelés.

Az intézetbe lépő növendék következőkkel látandó el:
6 ing, 12 pár harisnya, 4 hálóöltönyke, 4 asztalkendő,
4 törülköző, 2 zsebkendő, 4 barchent- és nyári nadrágoeska,
3 barchent- és 3 nyári szoknya, 1 téli alszoknya, 6 erős
kötény, lábbelik, 1 pár papucs, 1 téli köpeny, 1 tavaszi
köpeny, 1 középnyagságú vállkendő, 3 nyakkendőeske, 1
nap- és 1 esernyő, 1 fekete egyenruha, 1 fehér mosható
ruha különös ünnepelekre, több más ruha, 1 fürdőruhával.

Agyművekben hoznia kell: 1 új madracot, 2 ván-
kost, 1 paplant, 1 szőrtakarót, kétrendbeli teljes ágyfelhu-
zatot, 1 fehér ágytakarót.

Továbbá minden növendék szükségelt még: 1 asztali
evőeszközt kávé kanállal, 2 porcellán tányért, 1 ivópoharat,
1 kávé csészet, 1 piparetokot, fésűket, szappant, fogkefét
és mosdótálat 1 pohárral.

Minden növendék bizonyos intézetbeli számot nyer,
mely a felvétel után azonnal közöltetik. Ezen számmal
minden, a mit a növendék magával hoz, megjegyzendő.

A növendék ne hozzon ima- és iskolai könyveken ki-
vül semmiféle más könyvet, sem pedig gyűrűt, nyakéket,
karperecet és órát magával.

Függelék.

A tanév folyamán mellékiadások minden takarékoság
mellett sem kerülhetők el. Nehogy azonban ezek nagyon
felszaporodjanak, kétszer egy évben az érdekelt szülőkkel
közöltetni fognak.

A mellékszámok tárgyat képezik:

1. kézimunka-, írás- és rajzanyag; 2. Zenebangjegyek;
3. netaláni gyógyszerek és az orvosi tiszteletdíj; 4. postabér;
5. különféle, előre meg nem határozható csekélységek; 6.
netalán még szükségessékké vált tankönyvek, ruhaneműek,
cipők stb.

Az intézeti előljáróság.

Szülők figyelmébe.

„Az ipar a nemzeti jólét egyik legfőbb biztosítója“.

A zalathnai állami kőfaragó és kőcsiszoló ipari szakiskola, a melynek növendékei az iskola négy éves tanfolyamán kőfaragókká vagy kőcsiszolókká képezetnek ki, a beiratások megkezdődtek: midőn ezen körülményre tisztelettel hívjuk fel a szülők figyelmét, a felvételre vonatkozó szabályzatokat az alantikban közöljük:

Rendes tanuló lehet az, ki valamely kö.ép. v. polgári iskola két osztályát, vagy pedig az elemi népiskola hat osztályát sikerrel elvégezte, vagy ezeknek megfelelő felvételi vizsgát tesz le, élete 12. évét már betöltötte és ehez képest kifejezett ép. testtalkattal bír, a mit hiteles orvosi bizonyítvánnyal tartozik igazolni.

Felvehető még az alsófokú tanonc-iskola három osztályát jó sikerrel végzett ifjú is.

A felvétel előjegyzés alapján történik és ennek eredményéről a szülők augusztus hó 20-ig értesítetnek.

Előjegyzés végett minden növendék tartozik előmutatni a) keresztlevelét, b) atya v. gyámja beleegyezését tartalmazó nyilatkozatot, melyben kifejezendő annak kötelezettsége is, hogy az illető a tanuló teljes tartamát bevégzi, c) az előbb felsorolt iskolai képzettséget igazoló bizonyítványt, d) az újraválasztásról szóló bizonyítványt.

Vidékiek írásbelileg jelentkezhetnek az igazgatóságnál legkésőbb augusztus hó 15-éig.

Jeles bizonyítvánnyal pályázó, szegény szülők gyermekei, esetleg teljes ellátást is nyerhetnek, a mennyiben ezen célra 10 ösztöndíj áll rendelkezésre havi 10 ft-jával; az ez iránti kérelmek a kereskedelemügyi m. kir. Minister ő. Nagy-méltóságához címezve az igazgatóságnál nyújthatók be.

Ta díj nincsen; de a beiratásnál az esetleg elkövetendő károk megtérítésére minden növendék két forintot tartozik az igazgatóságnál letenni, mely összeget azonban, ha kárt nem tett, az év végével visszakap.

A szerszámokat, a költségesebb taneszközöket és tankeönyveket ez idő szerint még az iskola adja használatra díjtanulni, melyekért azonban a növendékek felelősek.

Minden növendék tartozik magát az előírt formájú munkaruhával ellátni.

Bővebb felvilágosításokat az iskola igazgatósága szívesen ad s kiváonatra az iskola szervezeti szabályzatát megküldi. Zalathna, 1897. július hó.

Alexy György,
felügyelő bizottsági elnök.

Csánky József,
szakiskolai igazgató.

Autonomiai mozgalmak nálunk.

Az *autonomia ügyében* Szász-Sebesen tartott gyűlésen, valamennyi választó — számszerint 48 Kiss Báluttra szavazott, hasonlóan a Radnóthi 28 választó isnevezettet élteti.

Türkösben az autonomiai világi képviselőválasztás a következő eredménnyel végződött: 1) Hétfaluban Ugron Gáborra szavaztak 26 Bodolán, és Nyémben ő reá szavazott 34. 2) Hétfaluban Béli Tivadarra szavazott 2, Ugron Gábor tehát kapott 60 szavazatot, Béli Tivadar kapott 2 szavazatot.

A *kézd-i-orbai* esperesi kerület papsága f. 1897. évi aug. hó 5-én Kézd-Vásárhelyt, a kautai gymn. nagytermében tartott rendkívüli koronagyűlésen a magyarországi kat. egyház autonomiáját szervező gyűlésre erdélyi papi képviselőnek nagyságos Fábrián Sándor nagyprépost urat választotta meg a jelenlevő 21 pap 21 szavazatával; a Csik-Háromszéki választó kerület világi képviselőjéül pedig Gróf Kornis Viktor úr ő méltóságát, az erdélyi róm. katolikus státus igazgató-tanácsának alelnökét jelölte ki és fogja megválasztásra ajánlani választó jogosult hűveinek. Nagy a remény és biztos a kilátás megválasztására — ha az alsó-kászoni atyafiak velünk tartanak a szilárd jellemű katolikus férfii diadalának kivívásában. Lembény, 1897. augusztus 6. I. á s z hó J ó z s e f plebános, kerületi jegyző.

Magyar-Igenben az autonomiai kongresszusra küldendő világi képviselő megválasztásának céljából az alakuló gyűlés folyó hó 1-én volt. Helybeli plebános úr megnyitván a gyűlést röviden üdvözölte az egybegyűlt hűveket, előadta az összejevetel célját és azt, hogy a választó jogosultak összeírását eszközöl s a választást vezető ötös bizottság a következőkből alakult meg: Sántha János plebános, elnök, Csávásy József, Jánki Lajos, Frenzl Gyula jegyző, Rezmán Albert. Elnök plebános felolvassa az ötös bizottság által összeírt választójogosultak névsorát az anyaegyházbeli és filiákból, mely névsor 8 napig kifüggesztetik. Elnök plebános a választás napjait aug. 8-át indítványozza s világ képviselőnek megválasztásra Kiss Bálint eszáz. és kir. kamarás urat ajánlja. A határidőül kitűzött 8 nap elteltével a gyűlés egybehívott s 35 választó közül leszavaztak 27-en, mindannyian Kiss Bálint eszáz. és kir. kamarás urat, tisztelvén meg bizalmukkal; a többi választó nem jelent meg.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Püspök urunk ő méltósága** f. hó 20-án a reggel 8 órai vonattal érkezett vissza székvárosába Bpestről, hová 16-án távozott volt, hogy a főrendiház tárgyalásain részt vegyen. Ez alkalommal volt méltósága mint erdélyi püspök először jelen a főrendiház tárgyalásán, hol meleg ovációban részesült megjelenésekor.

— **Augusztus 18-át**, felséges királyunk születésnapját városunk is szokott feynyel ünnepelte meg. A megelőző nap estéjén városunk teljesen ki volt világítva. Legdiszesebb volt a világítás a tiszti pavilóban, melynek nemesak ablakai tündöklöttek a gyertyák fényében, de sarkai is lampion díszítésekben ragyogtak. 18-án az ünnepi szent misét nsgos Fábrián Sándor nagyprépost úr végezte díszes segédlettel.

— **Szent István napján**, valamint Nagyboldogasszony napján is — az ünnepi szent misét méltóságos Majláth Gusztáv Károly püspök úr mondotta; 20-án az alkalmi szent beszédet pedig Zlamál Agoston gymn. tanár tartotta. Az isteni tiszteleten jelen voltak az összes tisztviselői karok és az itt lévő katonaság tisztikara.

— **A papi szentgyakorlatokra**, melyek 23-án d. u. $\frac{1}{2}$ órakor veszik kezdetüket s 27-én d. előtt végződnek a kebli papság kivételével összesen 87-en jelentkeztek s így a résztvevők összes száma kerek számmal csaknem 100-ra tehető.

— **Eucharistikus értekezlet.** Többek óhajára és püspök úr ő méltóságá beleegyezésével pénteken aug. 27-én a szent gyakorlatok befejezte után d. e. 10 órakor a püspöki residentia nagytermében eucharistikus értekezlet lesz, melyre t. paptársaimat tisztelettel meghívom. Az értekezlet tárgya lesz a) az eucharistikus papok társulatának ismertetése, b) az oltáregyesületek újjászervezése, c) a legm. Oltáriszentség kultuszára vonatkozó praktikus kérdések tárgyalása. Az értekezleten püspök úr ő méltósága fog elnökölni, Schliek János I. t. áldozár és Kántor Károly a budapesti Oltáregylet igazgatója rövid előadásokat fognak tartani; az értekezlet után közös szentségimádás a templomban. Steinicz E. d. e. t. kanonok, papnevelői lelkiigazgató.

— **Köszönet nyilvánítás.** Alulírtak a szív legnagyobb hálájával mondunk köszönetet alábbi jöltevőinknek, kiknek áldozata legalább is felgyújtotta a reményt szívükből arra nézve, hogy a „bélbori“ magyar katolikusoknak egykor imaházuk leendő és hogy ezen túl püspök urunk kegyes intézkedése folytán havonként szent vallásunkban oktatást nyerhetünk s a szent mise áldásait élvezhetjük. A magyarság érdekeit szíven hordó „E. M. K. E.“ a kijáró lelkész költségeinek fedezésére 50 forint utalván ki lehetővé van téve a nagy távolság és rossz út dacára is a gyakoribb látogatása a bélbori híveknek. Leendő kápolnánk céljára adakoztak: A „Csató“ család — egy szép telket a község közepén. Az építési költségekre: Fridrik főherceg ö fensége 50 frt. József Agost főherceg ö fensége 20 frt. Otto főherceg ö fensége 10 frt. Vinkler József c. püspök nagyvárad kanonok úr 10 frt. egy harangbeszerzésre Csató G. ajánlott 60 frt. Isten fizesse meg a nemeslelkű adományokat! Halmozza el áldásaival, ezért száll naponként imánk ég felé folyton hangoztatva: „Isten fizesse meg!“ Bélbor 1897 aug. 15-én. P. B. Á. L. I. N. H. A. G. o. s. t. o. n. k. i. j. á. r. o. s. l. e. l. k. é. s. z. Cs. a. t. ó. J. ó. z. s. e. f. e. g. y. h. g. o. n. d. n. o. k.

— **Köszönet.** Egyházunk iránti buzgalmának és hő szeretetének adott kifejezést mlgs. gróf Stadion Paula kisasszony, midőn kis templomunk részére 6 drb. igen szépen sajátkezűleg készített purificatoriumot és 4 corporálét volt kegyes adományozni. Elmulhatatlannak tartom a magyarigeni róm. kat. hívek nevében köszönetet mondani szíves ajándékáért. A plebános.

— **Megtérés.** Nagyon szép ünnep volt e hó 1-ső napján magyarigeni kis templomunkban. Ugyanis két egymással házaságra lépni kívánó ifjú, névleg Kádár Domokos és Berda Etelka a plebános úr előzetes tanítása s az egyedül hívőzítő róm. kat. egyház igazságainak megmagyarázása után mise közben a szt. evangéliumra esküt téve áttértek az ev. ref. vallásról Krisztus igaz anyaszentegyházába. Mise után a plebános úr engedte őket s hozzájuk szívhezszóló, lendülettel beszédtet intézett, hogy hitüket, melynek követésére esküt tettek, soha el ne hagyják s viseljék a rájuk nehezedő csapásokat Istenben való megnyugvással s J. Krisztus egyházának hű fiaii legyenek, hogy az ég őket bő jutalomban részesítse. — Egy kat. hívő.

— **Kérdeműlt papok közös hajléka.** Mi róm. kat. papok, ámbár az Isten titkainak jogosított sáfárai vagyunk, más haladókhoz hasonlóan szintén alá vagyunk vetve amaz általános kijelentésnek: halállal haltok meg. Ha néhány évtizedig sáfárkodtunk, megöregszünk, tehetetlenek s környezetünknek gyakran terhére esünk. Az Egyház, mint közös anya, gondoskodott ugyan nyugdíjról, melyet valamely falucskában meghúzódva élvezünk — úgy a hegy: de nem kell-e gyakran a hűtlen szolgálattevők vagy a kapzsi rokonusok miatt a tehetetlenné vált, az élet küzdelmei által testi erejében megtört Isten szolgájának sóhajok és könyvek közt falatját magához vennie s mintegy kívánnia, hogy őt az élet ura mielőbb magához vegye? Nem lehetne-e ezen segíteni? Ily gondolatok fogamzottak meg bennem a napokban, midőn egy még erős szerveztű, egykor hatalmas, alkotó szellemű most pedig súlyos csapással meglátogatott éltel lelkipásztort látogattam meg, kit talán szomorú állapota, de még inkább a jövő bizonytalansága nyugtalanít, hogy azt ne mondjam: az egész világgal összevezített. Külörszágokban, teszem föl Franciaországban, minden egyházmegye egy oly közös épülettel rendelkezik (rendesen a püspök székbélyén), melyben az elaggott, tehetetlenné vagy szerencsétlenné vált sáfárok valódi otthon nyernek. Ebben azok, a kik még te-

hetik, irnak, vagy más hasznos szolgálatot teljesítenek, közös imára gyűlnek és — a mi legkívánatosabb — mindnyájan gondos, lelkiismeretes, megnyugtató (egyházi) ápolásban részesülnek. Nem kell törődniök, aggódniök, gondoskodniök semmiről, csupán arról, hogy mennél méltóbban adhassák vissza lelküket Teremtőjüknek. Minden lehető kényelem, kiméletes bánásmóddal párosulva, rendelkezésükre áll.

Méltóbban és szebben nem fejezhetők be földi életüket s emellett senkinek sem esnek terhére.

Sok, mondom, minden lelkipásztor, ki nyugdíjával a falvakban szoylódik, vagy ha emáncipált városban lakik, nem részesül a társadalom részéről megszentelt rangjához illő odaadásban, nyugodtabban és méltóbban fejezné be zarándok-utját, ha ily központi intézettel rendelkezünk. Quot capita, tot sensus, sed dixi.

B. J.

— **III-ik nagy társas zarándoklát Lourdesbe.** Ez évben ünnepelek a lourdesi templom felavatásának 25. éves jubileumát, a mely alkalommal ezer és ezer zarándok keresi fel ezen világhírű csodálatos bűcsuhelyet, hódolatát kifejezni a szeüts. Szűznek, testi és lelki gyógyulást keresve: mi is tömörülünk tehát és méltó számban képviseljük a magyar zarándokokat, melynek ez évben főúsztelendő Skrobának Florid pozsonyi tartományfőnök úr és Kálmán Károly sóskuti plébános, országgy. képviselő lesz lelki vezére. A rendezőség mindent elkövet, hogy ez alkalommal a szegény ember is részt vehessen e világhírű bűcsuhely ünnepélyén. Program: Indulás Budapestről: szeptember 14-én reggel. Visszaérkezés Budapestre: szeptember 27-én reggel. Utirány: Budapest déli. — Fehérvár — Trieszt — Ancena — Loretto — Róma — Genua — Nizza — Marseille — Certe — Toulouse — Lourdes — és visszafelé Toulouse — Certe — Marseille — Nizza — Genua — — Milano — Velence — Cormons — Pragerhof — Fehérvár — Budapest déli vaspálya. Részvételi árak: a Loretton és Rómán át Lourdesba utazók részére I. osztály 245 frt, II. osztály 180 frt, III. osztály 103 frt 7 napi teljes ellátással együtt. A közvetlen Lourdesba utazók részére I. osztály 230 frt, II. oszt. 170 frt, III. osztály 95 frt 7 napi teljes ellátással. Azonkival a szegény sorsnak részére ellátás nélküli jegyek aduak ki, a kik élelmet magukkal vibenek, ennek ára a III. osztályban 70 forint: ezen árban utazók ha kimutatják, hogy teljesen szegénysorsnak, úgy Lourdesban a 3 napi tartózkodásra egy jótékony úrnő által étellel ellátuak, azonban ehez az illető helység lelkészének bizonyítványa szükségeltetik. Tudnivalók. Jelentkezni szeptember 1-éig lehet Wajdits József imakönyvkereskedő urnál Budapest, IX ker. Soroksári-utca 8 szám a mely alkalommal 50 forintnyi előleg lefizetendő, felvilágosítások és részletes programok azonban egyedül csak Nyitray Gyula főrendező urnál Budapest, VIII., Kerepesi-ut 65. sz., I., 13. ajtó alatt nyerhetők, a hová levélbeli kérdézősködések is intézendők. Utlevél nem szükséges. Külföldi pénzről a rendezőség gondoskodik. A helyszűke miatt kívánatos a mielőbbi jelentkezés. Minden egyéb felvilágosítás a részletes programban foglaltatik.

— **Meghívó.** A gergyói róm. kat. tanító-egyesület évnegyedes rendes közgyűlését f. évi augusztus hó 24-én d. e. 9 órától kezdődőleg Borszáken fogja megtartani, melyre a f. tagokat és a tanügy barátait tisztelettel meghívjuk. T á r g y s o r o z a t. 1. Szent-mise hallgatás. 2. Elnöki megnyitó beszéd. 3. A mult gyűlés jegyzőkönyvének hitele-

sítése. 4. Jelentéstétel az egyesület választmányának f. évi május 8-án tartott gyűléséről. 5. A nagymélt. v. és k. ügy Miniszter úrnak az egyesületi élet fejlesztése tárgyában küldött leirata. 6. Molnár Károly felolvasása a gazdasági ismételő iskolákról. 7. Jelentéstétel a segélyegylet ügyéről. 8. A pénztár megvizsgálására kiküldött bizottság- és a könyvtárkönyv jelentése. 9. Gaál Miklós szavazata. 10. Patka Vencel borszéki kertész és méhésztudós gyakorlati előadása a méhészet köréből. 11. Indítványok. Gyergyó-Szent-Miklóson, 1897. augusztus 10-én. Vértess Lajos elnök. Olajos Farkas főjegyző. Megjegyzés. Felkérte nek a t. tagok, hogy az elszállásolhatóság céljából megjelenésüket, vagy távollmaradásukat a meghívó hátulján jelezni s f. hó 15-ig a főjegyzőhöz beküldeni sziveskedjenek.

— **Pályázat.** A csikmindszenti róm. kat. kántortanítói állomásra pályázat hirdetik. Ezen állomás javadalma következő: 1) 70 kalongya ősz, 100 kalongya tavasz kepe, 2) 120 frt a község pénztárából, 3) 20 frt, stola, 4) 8 frt ospora, 5) szent mise alapítványok után 3 frt 90 kr. 6) 36 terü. puda fa s ennek felvágatására szükséges napszám. 7) 40 véka féréjű szántó s 4 szekér szénát-sarjút termő kaszáló. 8) kényelmes külön álló lakás, mely áll két szobából, tágas konyha, kamra s pincéből, sütőház, istálló, csűr és sertés ől a segédkántortanítóval közös földel alatt és szép veteményes kert. Ezen kívül szabad legeltetés a közlegelőn. Köteleességei a kántori teendők végzése, a mindennapi tankötelességeknek a III-ik osztálytól föltel, ugyszintén az ismételő fiúknak tanítása. Pályázni kívánók kellő okmányokkal felszerelt kérésüket folyó évi szeptember hó 15-ig alatt írt iskolaszéki elnökhöz küldjék be. Személyes megjelenés megkívántatik. Csik-Mindszenten, 1897. augusztus hó 16-án. Kádár József, lelkész, isk. széki elnök.

— **Pályázat.** A sífalvi róm. kat. kántortanítói üres-ségben levő állomásra pályázat hirdetik. Jövedelme I. Sífalván a kántori birtokok évi hasznóbére 117 frt. 16 kr, szent misealapítvány 20 frt, normalis alaptól 31 frt. 50 kr tűzifa értéke 5 frt. stola 8 frt. II. Vártalván: a kántori birtokok évi hasznóbére 100 frt, normalis alaptól 52 frt 50 kr, egy ől tűzifa értéke 6 frt. III. Szent Mihályfalván a kántori birtokok évi hasznóbére 107 frt, a kántorház hasznóbéréből 17 frt, összes évi jövedelem 460 frt 66 kr. tisztességes lakás istállószinnel, veteményes gyümölcsöskert. Köteleességei: a kántori teendők, Sífalván a rendes róm. kat. elemi iskolában a tanítás. Folyamodványok augusztus hó 30-ig a méltóságos püspöki hivatalhoz felterjesztendők. Sífalván, 1897. augusztus 15. Lőrincz Ferenc ales-peres-plebános.

— **Pályázat.** A csikmadarasi róm. kat. elemi népiskolánál egy tanítói állomásra pályázat hirdetik. Jövedelme: 300 frt. készpénz a községpénztárából előleges havi részletekben, 6 ől lágy tűzifa beszállítva, egy konyha, 2 szoba, pince és kamarából álló lakás: gazdasági épületek és veteményes kert, szabad legeltetés. Köteleessége: az iskola-

szék által kijelölt osztályokat tanítani. Kellően felszerelt folyamodványok szeptember 1-ig a csikmadarasi plebániai hivatalhoz benyújtandók. Csik-Madaras, 1897. aug. 9-án. (U. p. Csik-Rákos.) Miklós István plebános, isk. széki elnök.

— **Pályázat.** Az udvarhely-szenttamási róm. kat. kántortanítói állásra pályázat nyitattik. Jövedelme: három szobából álló kamra és pincével ellátott tisztességes lakás, gazdasági épület, külön sütő, egy kis veteményes és gyümölcsös kert, 1505 □-öl szántó, 1557 □-öl kaszáló, melynek tiszta jövedelme: 10 frt, 120—125 kalongya ősz- s ugyanannyi tavaszkepe gabona: 50—50 frt ospora: 60—70 terü kemény bükkfa egy frt értékben. Stola: 25—30 frt. Taudij még jelenleg 30—40 frt. A szent mise alapokból 10 frt. Ha a harangozó és sekrestyei teendőket is (vállalja) mintegy 50 frt-ta több. Köteleessége: A kántori és tanítói teendők s az egyháztanács-iskolaszék által rábizandók végzése. Pályázni szándékozók kellően felszerelt folyamodványukat f. év szeptember hó 20-ig bezárólag alóírt egyháztanács-iskolaszéki elnökséghez adják be, és valamelyik-közbeeső vasár- és ünnepponon személyesen megjeleneni nek terheltessenek. Udvarhely-Szent-Tamás (u. p. Székely-Ude varhely) 1896. év augusztus us 16-án. Az egyháztanács-iskolaszéki elnökség.

— **Pályázat.** A kászon-újfalvi róm. kat. kántortanítói állásra ismételt pályázat hirdetik. I. Járadoságai: a) 101 kalongya ősz- és 100 kalongya 26 kevés tavasz kepe, b.) ospora 54 frt, c.) stola 62 frt, temetéseknél szoltározás és bucsztatásért 15—16 frt, d.) 60 szekér jó elegy fa: e.) 28 tenyeres napszám: f.) énekes alapítványi misékből 3 $\frac{1}{2}$ frt g.) 6 hold 775 □ öl szántó és kaszáló, melyből 2 hold minden évben használható, h.) szabad legeltetési jog: i.) az iskola pénztárából 50 frt negyedévi előleges részletekben. Mindezeknek pénzértéke 5 évi átlag szerint mintegy 576 frt. o. é.-ben. Lakása kőház 2 szoba, 1 kamra, pince nyári konyha, gazdasági épületek és kút a teleken. II. Köteleességei: A kántori teendők végzése, a III—VI. osztályos leánykák tanítása, ideértve az ismételő leányokat is. Kántortanítói képesítéssel bíró, pályázni szándékozók kellően felszerelt kérésüket legkésőbb szeptember 12-ig alóírtotthoz beküldeni sziveskedjenek. Személyes megjelenés és képesség bemutatása megkívántatik.

— **Pályázat.** A kászon-újfalvi róm. kat. elemi népiskolánál üres-ségben levő segéd kántor-tanítói állásra ismételt pályázat hirdetik. I. Járadoságai: 51 kalongya ősz-, 50 kalongya 26 kevés tavasz kepe, b.) ospora 27 frt, c.) stola 31 frt. d.) 30 terü elegy fa, e.) az iskola pénztárából évi 50 frt evnegyedes előleges részletekben, f.) kiutalt és a szolgálat megkezdésétől folytatólag élvezhető 144 frt évi államsegély, g.) új csinos lakás, 2 szoba, 1 konyha, 1 kamra és egy pincével, csűr, istálló külön udvarral és veteményes kerttel. II. Köteleességei. a.) az I—II. vegyes osztály vezetése b.) kántori teendőkben segédkezés. Harangozó sekrestyés külön van. Okleveles, pályázni szándékozó egyének kellően felszerelt kérésüket legkésőbb szeptember 12-ig alóírtotthoz beküldeni sziveskedjenek. Személyes megjelenés feltétlenül megkívántatik. Kászon-Ujfalu, 1897. augusztus 14-én. Veress István, pleb. isk. széki elnök. Illyés Audrás, k. bíró.

Szerkesztői üzenet.

Sz. Gy. Tagsági dolgozatát közöljük. Bár másoknak is izenhetők!

B. A. Bélbor. A nem között sorok az adakozó intézkedése alapján maradtak ki, — u. ez szól. Igenbe is. B. F. megbízás nélkül is keressen fel.

Kiadja: Az erdélyi róm. kat. Irodalmi Társulat. Felelős szerkesztő: Pál Antal.

Szerkesztőtársak: Bálinth György, Péter János dr., Vass Albert, Zlamál Agoston.

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.